

Barcelona, ciutat compromesa amb el medi ambient

INFORME AMBIENTAL DE BARCELONA
2009

Ajuntament de Barcelona

Bloc 11.

GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

**BARCELONA COMPTA AMB UN AJUNTAMENT
COMPROMÈS AMB EL MEDI AMBIENT**

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

Organisme	Àmbits d'actuació	Validesa	Treballadors
Àrea de Medi Ambient (Departament propi de l'Ajuntament)	Neteja urbana Neteja viària Recollida de residus sòlids urbans Manteniment de l'enllumenat públic Aprofitament d'aigües freàtiques Activitat administrativa Manteniment de l'edifici de la seu	2003-2012	1.239 (març 2010)
	Gestió de manteniment de les zones verdes públiques i de l'arbrat viari de la ciutat	2001-2010	
	Coordinació de la gestió integral de les platges	2003-2009 i renovat per als pròxims anys.	
Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) (L'Ajuntament n'és el principal contribuent)	Gestió d'autobusos de la via pública	Des del 2000	7.707 (desembre 2008)
Clavegueram de Barcelona (CLABSA) (L'Ajuntament n'és el principal contribuent)	Gestió del clavegueram	2003-2010	122 (2010)
Barcelona Serveis Municipals (BSM)* (propietat de l'Ajuntament)	Divisió de Montjuïc (funcionament diari de totes les oficines i activitats de BSM al Parc de Montjuïc; i per les instal·lacions de Lleure Palau Sant Jordi, Estadi Olímpic, Barcelona Teatre Municipal, Parc Montjuïc i Parc del Fòrum).	2009	1.164 (2008)

Taula 11.1. Organismes municipals amb certificació ambiental ISO 14001 (2009)

* També compta amb una certificació ISO 9001.

11.1. EVOLUCIÓ DE LA GESTIÓ AMBIENTAL MUNICIPAL

Un àmbit prioritari d'actuació de l'Ajuntament és l'ambientalització de la seva pròpia organització, essent així coherent amb el missatge que transmet als ciutadans.

Fa temps que l'Ajuntament du a terme accions decidides en la millora de la gestió ambiental interna, essent un clar referent en matèria d'introducció de criteris socials i ambientals en la contractació a Espanya i al sud d'Europa. El 16% del PIB al conjunt de la Unió Europea es genera a partir de la contractació pública, per tant l'administració resulta un agent econòmic que pot estimular activament una oferta més sostenible, considerant a més que, a Barcelona, aquesta compta amb més de 600 edificis i 12.000 treballadors.

El Pla d'ambientalització interna Ajuntament + Sostenible s'inscriu en l'Agenda 21 de Barcelona (vegeu Bloc 12) i és una expressió més del compromís municipal amb el medi ambient. Aquest compromís es vertebrava a partir de la informació, sensibilització i la formació dels treballadors i de la incorporació de criteris ambientals en l'activitat ordinària. Els àmbits d'actuació del Pla inclouen des de la compra de productes més sostenibles, fins a la contractació de serveis, el manteniment de propietats i serveis públics, la contractació d'obres de construcció o rehabilitació d'edificis i l'ambientalització d'esdeveniments i actes públics.

11.1.1. Organismes municipals amb certificació ambiental

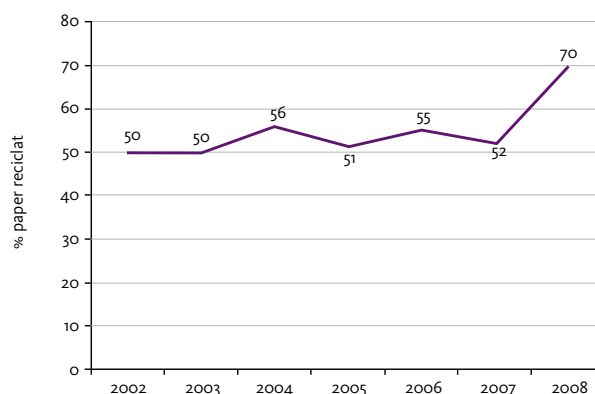
Quatre organismes municipals compten amb certificat ISO 14001 (vegeu Taula 11.1).

11.1.2. Consum de productes ambientalment amigables

Alguns dels aspectes en els quals s'ha treballat els darrers anys en relació a l'adquisició de productes i serveis ambientalment respectuosos són:

EL PAPER, CERTIFICAT PER DEFINICIÓ

La compra de paper certificat va ser la primera compra verda de productes d'ús intern. Actualment tot el paper adquirit per l'Ajuntament disposa de l'etiqueta Àngel Blau, i el 70% del paper consumit és reciclat (vegeu Gràfic 11.1.).

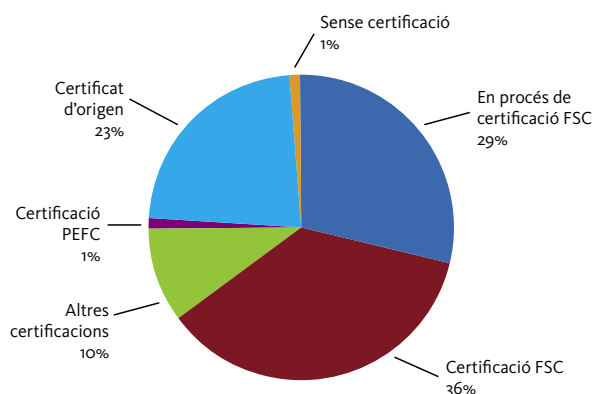
Gràfic 11.1. Evolució de l'ús de paper reciclat (2001-2009)

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

FUSTA CERTIFICADA

El 100% de la fusta i productes derivats que compra l'Ajuntament (per als serveis funeraris, pel mobiliari urbà, tarimes per a actes, per a obres, per les guinguetes de les platges, etc) prové de tals legals. Dels 4.673 m³ de fusta adquirits durant el període 2004-2008, el 76% presenta algun tipus de certificació de gestió sostenible (o documents que acrediten que es troba en procés de certificació). Aproximadament una quarta part de la fusta adquirida presenta certificat d'origen, i únicament un 1% no presenta cap tipus de certificació (vegeu Gràfic 11.2).

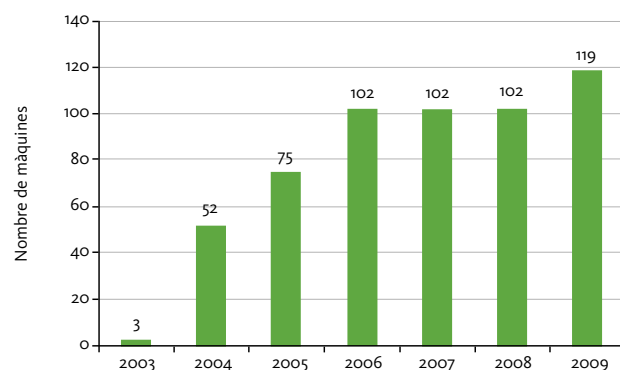

Gràfic 11.2. Tipologies de fusta certificada de l'Ajuntament de Barcelona

COMERÇ RESPONSABLE

Les màquines dispensadores de cafè que utilitzen cafè de comerç just s'han duplicat en el període 2004-2009, passant de 52 a 119 màquines. Totes elles es troben a diferents dependències municipals, i l'objectiu és aconseguir que la totalitat dispensin aquest tipus de cafè (vegeu Gràfic 11.3).

Actualment, gràcies a un plec municipal de contractació, totes les escoles bressol públiques consumeixen com a mínim un 5% d'aliments amb certificat d'agricultura ecològica. Quatre d'aquests centres arriben a assolir un 25-30% i un està realitzant una prova pilot per arribar al 50%.

Gràfic 11.3. Evolució de les màquines de comerç just (2003-2009)

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

Catalunya és la primera comunitat autònoma a Espanya que consensua i difon recomanacions sobre la ubicació, la publicitat i el contingut de màquines expenedores d'aliments en espais per infants i joves per tal de millorar els hàbits alimentaris.

També s'han incorporat clàusules ambientals i ètiques en el contracte de compra del vestuari dels treballadors dels parcs i jardins, que inclou un total de 700 treballadors, de manera pionera a Espanya. Les empreses licitadores han d'acreditar que el vestuari s'ha produït respectant els convenis de l'Organització Internacional del Treball (OIT) bé a través d'una autodeclaració, bé mitjançant un certificat SA8.000 o bé sent membre d'iniciatives multi-stakeholder com la FairWearFoundation. Actualment tota la roba dels treballadors dels parcs i jardins disposa de l'etiqueta europea Oeko-tex 100 i algunes disposen d'auditories externes que confirmen que segueixen els convenis de la OIT.

TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ EFICIENTS

Actualment, el 100% dels equips informàtics (6.800 ordinadors, impressores, fax i equips multi-funció) disposen de certificació energètica (<http://>

www.bcn.es/agenda21/ajuntamentsostenible/doc_interns.htm).

L'any 1997 s'introduïren els tòners per impressora làser reciclats, i el nivell assolit en el primer any fou d'un 56% reciclats del total, amb un estalvi econòmic del 40%.

NETEJA SOSTENIBLE

El 100% dels edificis municipals centralitzats es netegen amb productes amb certificació ecològica. Per reduir la toxicitat de l'aigua es restringeix l'ús de desinfectant només a lavabos, llocs d'assistència sanitària i escoles bressol.

ESTALVI D'AIGUA

S'han instal·lat 52 urinaris secs en diverses dependències municipals, els quals permeten un estalvi de 2-3 litres/descàrrega. Aquesta mesura s'inclou en la línia d'estalvi d'aigua en edificis i instal·lacions municipals. El 2007 s'aprovà una mesura de govern per impulsar l'ús racional i l'estalvi d'aigua, que ha permès un estalvi mensual de 82.750 m³. A més, durant el 2010 es distribuïran 500 mecanismes de doble descàrrega per WC que suposaran un estalvi de 3-6 litres/descàrrega.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

Nom tipologia	Descripció	Nombre d'edificis
AQUARTERAMENT	Guàrdia Urbana i Bombers	70
APARCAMENT	Aparcaments exteriors i subterranis.	7
CENTRE D'ESTUDIS	CEIPS + IES + EEI + EBM + Escola (fotografia, música, ...)	559
CENTRE SÒCIO- CULTURAL	Espais de reunió i activitats socials: biblioteques, mercats, fundacions, ajuda a..., cementiris, AAVV, agrupacions, centres cívics, residències per a ancians, centres juvenils..	476
CENTRE CULTURAL	Centres culturals especialitzats: monuments, museus, sales d'exposició, teatres.	26
EQUIPAMENT ESPORTIU	Poliesportius, complexos esportius municipals i instal·lacions esportives exteriors, pistes de petanca, centres excursionistes.	200
OFICINES ADMINISTRATIVES	Edificis mateixos de l'administració municipal.	262
ALTRES		140
SERVEIS	Parcs, places, fonts, bombaments, clavegueram, espais públics, WC públics, gossers, punt verd, instal·lacions de recollida selectiva, magatzems.	154
SINGULARS	Zoo, Estadi Olímpic, Palau Sant Jordi, Parc de Recerca Biomèdica, Tibidabo.	5
SÒCIO- SANITARI	ASPB, centres de dia, centres d'atenció primària, hospitals, centres de drogodependència, etc.	34
VIVENDES	Vivendes municipals i residències d'estudiants.	48
	TOTAL	1.981

11.1.3. Consum d'energia als edificis municipals

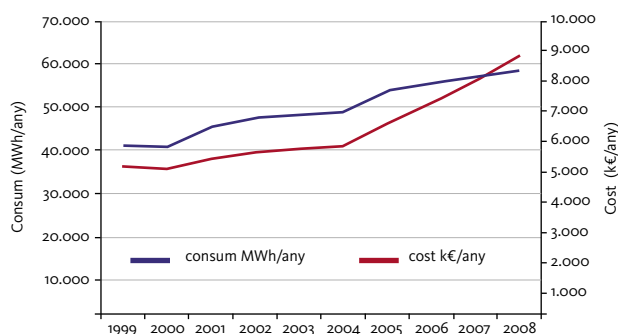
No es disposa d'informació relativa a l'evolució del consum energètic per superfície en els edificis municipals. Sí es disposa d'aquesta informació pel 2008, en què les instal·lacions municipals consumeixen 42,74 kWh/m² d'electricitat. Aquest mateix any, el consum de gas natural d'aquests edificis va ser de 50,90 kWh/m² (vegeu Gràfic 11.4. i Gràfic 11.5). Cal tenir present que aquestes dades provenen de la facturació i que l'any 2008 es comptava amb 853 pòlisses de subministrament repartides a 636 instal·lacions.

També és important remarcar que l'Ajuntament gestiona al voltant de 2.000 edificis, entre els quals alguns són de gestió 100% municipal i altres consorciats. Aquests edificis no són d'una sola tipologia,

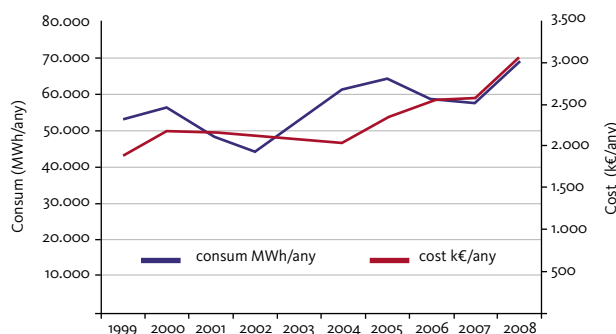
sinó que es poden diferenciar entre els especificats en la següent taula (vegeu Taula 11.2).

A causa dels diferents usos d'aquests edificis les hores de funcionament dels mateixos són molt dispers. A partir d'uns valors de referència estimats de l'horari d'ús de les tipologies d'edificis administratius de la taula anterior, s'arriba a la conclusió que les hores de funcionament setmanal mitjana dels edificis municipals se situa al voltant de les 58 hores.

Pel que fa a la temperatura de consigna també depèn de l'ús de l'edifici (és diferent una llar d'infants que unes oficines). Des de l'Ajuntament es recomana que la temperatura de consigna no sigui superior als 21°C a l'hivern ni inferior als 24°C a l'estiu. La referència amb relació a l'estiu ve donada per una

Gràfic 11.4. Evolució del consum d'electricitat de les dependències municipals Barcelona

Gràfic 11.5. Evolució del consum de gas natural de les dependències municipals de Barcelona

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

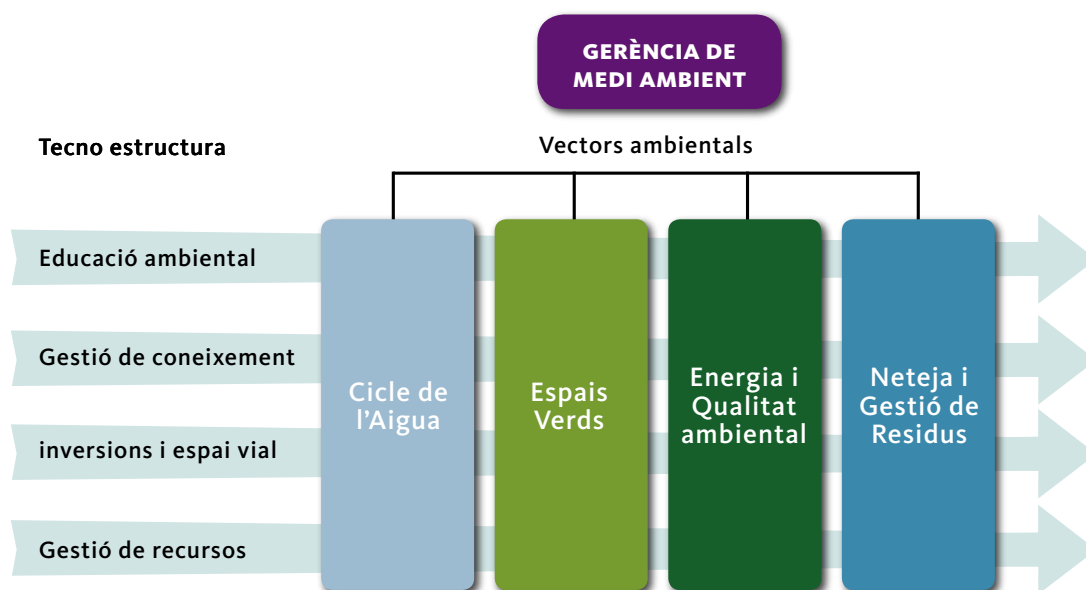

Figura 11.1. Integració dels vectors ambientals a l'Ajuntament

Instrucció de l'Alcaldia (de juliol de 2005) en relació a l'ús racional i eficient de l'aire condicionat a l'estiu, que estableix els 24°C com la temperatura de confort interior estival.

Aquests edificis són anteriors a la Directiva Europea sobre Eficiència Energètica en Edificis i és per això que no disposen de certificat energètic. Pel que fa als edificis de nova construcció que s'estan erigint actualment a la ciutat, se'ls exigeixen una qualificació energètica mínima de B. Per acomplir la Directiva, a Barcelona es compta amb els següents instruments:

- El Codi Tècnic de l'Edificació (CTE) que regula paràmetres constructius: RD 314/2006 del 28/3/2006.
- Les modificacions al Reglament d'Instal·lacions Tèrmiques d'Edificis (RITE) que regula l'eficiència de les instal·lacions tèrmiques: RD 1027/2007 del 29/8/2007.
- L'aplicació d'una Certificació Energètica: RD 47/2007 del 31/1/2007.
- Altres normes autonòmiques o locals com el Decret d'Ecoeficiència, ordenances solars, etc.

El primer projecte previst en el recent Pla d'Estalvi i Millora Energètica en els Edificis Municipals (PEMEEM) és monitorar els consums energètics dels edificis considerant la seva superfície.

11.2. MESURES REALITZADES ELS DARRERS ANYS PER MILLORAR LA GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

11.2.1. Desenvolupament d'una política de gestió ambiental

UN NOU MODEL ORGANITZATIU

Per a optimitzar la seva organització i garantir un treball coherent, la nova estructura de l'Àrea de Medi Ambient es fonamenta sobre 4 vectors ambientals i es reforça amb 4 direccions transversals (vegeu Figura 11.1).

Com a primer signatari del Compromís ciutadà per la sostenibilitat - Agenda 21, l'Ajuntament assumeix el seu propi Pla d'Acció que consta de dos línies de treball principals:

- L'ambientalització del **Programa d'Acció Municipal (PAM)**, on s'especifiquen les actuacions a desenvolupar cada 4 anys a la ciutat.
- La implantació del **Pla Ajuntament + Sostenible**, amb actuacions dins la pròpia organització municipal.

Donada la rellevància del procés d'Agenda 21 a Barcelona, se li ha dedicat un capítol sencer (vegeu Bloc 12).

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

Figura 11.2. Algunes de les actuacions realitzades per l'Ajuntament: publicació de la Guia Ajuntament + sostenible, instal·lació màquines expenedores de cafè de comerç just, repartiment de safates per a la reutilització del paper, publicació de la Guia de l'Oficina verda, fabricació de mobiliari urbà amb fusta certificada i repartiment d'ecopapereres.

L'AJUNTAMENT DE BARCELONA, EL PRIMER QUE FA ELS DEURES: UN AJUNTAMENT + SOSTENIBLE

L'any 2001 s'aprovà el Programa Oficina Verda (2001-2005) per promoure la compra verda i les bones pràctiques ambientals en el funcionament intern de l'Ajuntament, i exercir un paper exemplar.

A partir de l'experiència positiva d'aquest programa, l'any 2006 s'implementà el Pla Ajuntament + Sostenible, amb la voluntat d'ampliar-lo al conjunt de l'acció municipal: d'"oficina" a "Ajuntament", perquè l'àmbit de treball inclou les oficines, però també la contractació de serveis, subministraments i obres; i de "verda" a "sostenible", perquè també es tenen en consideració aspectes de caire més ètic-social, com per exemple el comerç just.

Aquestes actuacions posteriorment s'han reproduït en altres administracions públiques locals, fent de Barcelona el referent en matèria d'introducció de criteris socials i ambientals en la contractació a Espanya i al sud d'Europa.

DIVULGACIÓ AMBIENTAL ENTRE ELS TREBALLADORS

L'Ajuntament de Barcelona promou la incorporació de bones pràctiques ambientals entre els seus treballadors (vegeu Figura 11.2) amb guies, campanyes de comunicació i altres actuacions com:

- Butlletí electrònic bimestral "INFO A+S".

- Web Ajuntament+Sostenible.
- Formació a demanda sobre els àmbits de treball del Pla.
- Repartiment d'ecopapereres amb missatges per promoure el reciclatge del paper, i de safates per a la reutilització de paper per una cara.
- Edició d'una enganxina per a fotocopiadores que convida a fotocopiar per les dues cares.
- Distribució de tasses de ceràmica per al consum del cafè de comerç just.
- Campanya "No et quedis gelat!" per l'ús racional de l'aire condicionat.
- Díptic explicatiu sobre la recollida específica de tòners d'impresora per al seu reciclatge.

11.2.2. Augment del consum de productes ambientalment amigables

AMBIENTALITZACIÓ DELS SERVEIS MUNICIPALS I DE LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA

L'any 2001 s'aprovà una "Mesura de Govern sobre l'ambientalització dels serveis municipals" per tal de promoure la introducció de paràmetres ambientals en l'acció municipal, i el 2006, s'aprovà una "Mesura de Govern sobre l'ambientalització dels contractes municipals" que afavoreix la incorporació de criteris ambientals als plecs de clàusules administratives

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

generals i particulars de l'Ajuntament, abans de la transposició espanyola de la Directiva 2004/17/CE.

El 100% dels contractes municipals incorporen criteris ambientals de caràcter obligatori, i el 37% inclou com a mínim un criteri ambiental addicional opcional, el que equival al 79% del volum de contractació analitzat.

L'any 2006 l'Ajuntament de Barcelona obtingué el premi al millor exemple de bones pràctiques en Compra Pública Verda al seminari de Compra Pública Verda d'Avilés, organitzat per la Comissió Europea en cooperació amb Bakeaz i ICLEI.

A partir del 2008 també s'ha incorporat aspectes socials en la contractació, amb l'aprovació de la Mesura de Govern sobre compra responsable.

AMBIENTALITZACIÓ EN L'ADQUISICIÓ DE PRODUCTES

- *Instrucció als serveis sobre l'optimització de l'ús de paper reciclat* (2002). Des de llavors vuit dependències ja consumeixen el 100% de paper reciclat.
- Decret d'alcaldia pioner a nivell estatal sobre la *Compra responsable de fusta* (2004).
- L'Ajuntament està inclòs a la "llista verda" de l'Observatori "Ciutats pels boscos" del grup ecologista WWF/ADENA i ha editat la guia d'educació ambiental "fes-te amic dels boscos", elaborada per Greenpeace. També signà, l'any 2007, en el

marc de la iniciativa "Ciutats agermanades pels boscos", un protocol amb Santa Cruz de la Sierra (Bolívia).

- Promoció des de l'Ajuntament d'aparells informàtics d'elevada eficiència energètica com la certificació Energy Star o TCO.

AMBIENTALITZACIÓ EN L'ADQUISICIÓ DE SERVEIS

- Al concurs per a la nova contracta de neteja i recollida de residus dels edificis municipals s'incorporaren criteris ambientals que foren determinants a l'hora d'adjudicar les empreses guanyadores (concentració dels productes, etiquetatge ecològic cigne nòrdic o etiqueta europea).
- El 2009 s'aprovà un Decret que té per objectiu reduir l'impacte ambiental i social de l'obra pública. Durant la fase de redacció del projecte, les obres d'import igual o superior a 450.000 € han de presentar una memòria ambiental obligatòria i un Pla de Gestió ambiental. Per facilitar tot el procés, s'han elaborat diversos manuals d'ajuda.
- Inclusió de millores ambientals en festes, conferències internacionals, esdeveniments esportius i altres celebracions organitzades per l'Ajuntament.
- Declaració Institucional (2002) per impulsar la introducció de productes de comerç just entre els serveis i dependències municipals, com en càterings, bars o menjadors escolars.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

TREBALL EN XARXA

Barcelona forma part de diverses xarxes a nivell internacional per tal d'intercanviar experiències i bones pràctiques i impulsar polítiques ambientals locals. La ciutat ostenta la vicepresidència de la campanya Procura+ de l'ICLEI i és membre actiu d'Ecoprocure, la Xarxa de pobles i ciutats cap a la sostenibilitat (Diputació de Barcelona), EUROCIUTATS i la Xarxa catalana per la compra pública ètica. També forma part de les xarxes i organismes internacionals com UCLG, C40, UICN, MédCites, etc.

11.2.3. Augment de l'eficiència energètica als edificis municipals

S'han realitzat diverses mesures per augmentar l'eficiència energètica dels edificis municipals, com la implementació del Pla de Millora Energètica de Barcelona 2002-2010, l'impuls de l'energia solar tèrmica a través de l'Ordenança Solar Tèrmica de l'any 1999, pionera a nivell internacional, la incorporació de l'energia solar fotovoltaica en edificis municipals, etc. (vegeu Bloc 1.).

L'any 2009 s'ha signat un conveni amb Barcelona Activa per realitzar ecoauditories en edificis pilot, i un conveni amb la Universitat Autònoma de Barcelona perquè els estudiants realitzin auditories als centres cívics.

D'altra banda, s'ha desenvolupat una prova pilot en un edifici gestionat per l'Agència de Salut Pública de Barcelona: l'Edifici Peracamps. Aquest està sent sotmès des de l'any 2009 a un diagnòs-

tic energètic integral i a un estudi de viabilitat de millores, que servirà de referència per establir graus de diagnòstic d'altres edificis. El diagnòstic s'està realitzant en 4 fases:

1. Confeccionar una llista dels punts a revisar de l'edifici (ja finalitzat).
2. Efectuar un diagnòstic mitjançant termografia (ja finalitzat).
3. Efectuar un diagnòstic energètic (ja finalitzat).
4. Analitzar el comportament energètic de l'edifici (encara pendent).
5. Certificar l'edifici energèticament (encara pendent).

Finalment, dins el marc del Pla Ajuntament + Sostenible s'han impulsat diverses mesures i s'han aplicat un seguit de bones pràctiques que han aconseguit augmentar l'eficiència del conjunt d'edificis municipals:

- Substitució de les lluminàries existents per lluminàries d'alta eficiència. Aquesta mesura aconsegueix estalviar uns 350.000 kWh/any.
- Instal·lacions solars tèrmiques en escoles i equipaments esportius. L'any 2005 hi havia 52 instal·lacions que produïen uns 3.545.000 kWh/any.
- Instal·lacions fotovoltaïques als terrats dels edificis públics. El 2008, 40 edificis comptaven amb aquestes instal·lacions, que generen uns 2.000.000 kWh/any.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

11.3. OBJECTIUS I MESURES DE FUTUR

Més enllà de la feina feta fins ara per l'Ajuntament per millorar la gestió ambiental dels seus propis serveis, des del consistori s'estan projectant moltes actuacions per continuar activament amb la seva tasca exemplar.

11.3.1. Pla de millora energètica dels edificis municipals 2010-2020

El consum dels edificis i instal·lacions representa prop del 10% del consum energètic total associat a l'activitat municipal i al transport públic. Per això, el Pla de Millora Energètica als Edificis Municipals (PEMEEM) és un dels principals pilars del Programa municipal del Pla d'Energia, Canvi climàtic i Qualitat ambiental de Barcelona (PECQ) (vegeu Bloc 1).

El PEMEEB preveu reduir en un 10% el consum energètic de les instal·lacions municipals per a l'any 2020 respecte a l'any 2008, el que suposa un estalvi de 2.355 tCO₂eq/any. Inclou les següents línies estratègiques:

1. Aprovar una Mesura de Govern d'estalvi i eficiència energètica (actualment en fase d'aprovació), que actuarà com a eina transversal per implementar el propi Pla.
2. Crear una taula de treball d'estalvi energètic i la figura del Gestor energètic de les instal·lacions municipals.
3. Redactar el protocol d'edificació municipal i recepció d'edificis
4. Redactar el protocol de comunicació, conscienciació i difusió de bones pràctiques

5. Implantar sistemes de monitoratge i Sistemes de Gestió Energètica (SGE).

6. Implantar mesures d'eficiència i estalvi energètic a les instal·lacions municipals

7. Implantar sistemes de generació tèrmica d'alta eficiència

8. Implantar mesures d'energies renovables

9. Difondre la implantació de les Empreses de Serveis Energètics a les instal·lacions municipals

10. Fomentar la compra d'energia verda, a través de la Campanya Procura+.

Inicialment es preveuen tres plans d'acció diferenciats, el primer amb mesures concretes ja detectades i valorades tant pel que fa als potencials d'estalvi com a les inversions econòmiques associades.

En funció dels resultats d'aquest primer pla d'acció, que inclou majoritàriament mesures de monitoratge d'edificis que permetran obtenir informació precisa sobre els consums energètics dels edificis municipals, es dissenyaran els següents plans d'acció, amb una durada prevista de 4 anys cadascun:

- Pla d'acció 1 (2010 i 2011): té pressupostades inversions per valor de 7.767.536 € i inclou mesures d'estalvi i eficiència concentrades als 22 edificis més consumidors per estalviar anualment un 18,06% d'energia respecte al consum actual, el que suposa un 2,40% del conjunt d'edificis municipals, i evitar a l'atmosfera més de 530 tones de CO₂eq/any. Concretament, preveu mesures de millora en l'enllumenat interior, en l'eficiència d'instal·lacions tèrmiques,

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

rehabilitació d'envolupant tèrmic i implantació de monitoratge.

- Pla d'acció 2 (2012 a 2016): compta amb un pressupost de 2.402.569 €.
- Pla d'acció 3 (2017 a 2020): amb 1.800.000 € pressupostats.

Els Plans d'acció quadriennals 2 i 3 seran dissenyats per la Taula de treball d'estalvi energètic en funció dels resultats obtinguts en el Pla d'Acció 1. Les inversions es repartiran en la millora d'instal·lacions dels edificis municipals sota el prisma de l'eficiència energètica i la implantació de sistemes de generació d'energies renovables (fotovoltaica, solar tèrmica, etc.) i sistemes de climatització d'alta eficiència (cogeneració i xarxa de climatització de barris).

11.3.2. Convenció Ajuntament + Sostenible

Dins el marc del Pla Ajuntament + Sostenible es preveu la celebració d'un acte institucional pel 18 de març de 2010¹ com a punt d'inflexió per plantejar objectius en l'horitzó de 2012 (on es planteja assolir que el 50% de la compra i contractació municipal incorpori criteris ambientals de caràcter opcional),

revisar les accions desenvolupades fins l'actualitat, acordar objectius i accions de futur, promoure la implicació i complicitat del conjunt de l'organització i donar visibilitat al programa.

Es preveu la participació d'unes 300 persones, 120 de les quals han format part de diverses comissions de treballadors municipals dedicats a 5 àmbits prioritaris del programa Ajuntament+Sostenible:

- Construcció, obres i rehabilitació d'edificis.
- Estalvi i eficiència dels recursos ambientals en edificis públics.
- Coordinació del Pla Ajuntament+Sostenible amb altres programes i actuacions municipals.
- Dimensió social de l'Ajuntament+Sostenible.
- Ajuntament+ Sostenible al dia a dia.

Durant els propers anys es continuarà treballant en la realització del seguiment de contractes, la millora contínua dels plecs, la incorporació de millores en la renovació de contractes i en campanyes específiques sobre estalvi energètic, aigua, gestió i prevenció de residus i material d'oficines, a través de pòsters, fitxes, fulletons i adhesius.

1. Després de la celebració de la convenció, es va acordar per a l'any 2010 aconseguir que el 100% del consum de paper en totes les dependències de l'Ajuntament sigui reciclat, millorar el plec de contractació de neteja i recollida de residus de les dependències municipals incorporant cubs reciclats i dispensadors industrials de paper (WC i mans) i incorporar pintures i vernissos ecològics en les tasques de manteniment dels edificis municipals. Per al període 2016-2020, estendre l'ús i la compra de material d'oficina sostenible i un manual pràctic sobre pautes sostenibles de compra de material d'oficina per als responsables de compra.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

11.3.3. Barcelona, plataforma per a la innovació

Barcelona és escenari de diverses proves pilot que després s'implanten a la mateixa ciutat i altres ciutats europees. En són exemples la instal·lació d'un sistema de *district heating and cooling* en un context mediterrani, la recollida pneumàtica de residus, etc. Barcelona ha formalitzat aquests processos d'innovació dins el projecte "Urban Lab", en que les noves tecnologies i serveis urbans són sistemàticament escollits per ser testats, avaluats i promocionats. El Districte 22@ s'utilitza com a àrea de concentració d'aquestes activitats, oferint els sistemes més avançats d'infraestructures i comunicació.

Barcelona participa també en el projecte internacional SMART-SPP, l'objectiu del qual és desenvolupar, provar i revisar criteris per la contractació de

tecnologies innovadores i energèticament eficients i desenvolupar eines útils per l'administració que permetin gestionar-ne els riscos associats a través d'eines específiques com la comptabilització d'emissions de CO₂ i els costos de cicle de vida (*Life Cycle Costing*). A Barcelona s'està treballant en tecnologia LEDs d'il·luminació en l'espai públic, vehicles elèctrics per serveis municipals i punts de càrrega de vehicles elèctrics.

Barcelona centralitza totes les iniciatives i projectes demostradors per promoure el vehicle elèctric a través de l'Oficina LIVE (Logística per a la implementació del vehicle elèctric a la ciutat de Barcelona) i el Pla Movele (programa estatal de suport a la implantació del vehicle elèctric (vegeu Bloc 2).

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

11.4. CONTEXT HISTÒRIC I GEOGRÀFIC

Barcelona, una ciutat amb un Ajuntament compartimentat i deslocalitzat.

La dimensió de la ciutat (1.615.000 habitants) i el gran nombre de departaments i divisions en què s'estructura l'Ajuntament de Barcelona per gestionar-la fa més complexa la coordinació entre els mateixos. A més, la voluntat de mantenir l'edifici històric com a seu de l'Ajuntament atès el seu valor simbòlic ha dificultat la possibilitat d'allotjar conjuntament tots els departaments. La localització d'aquests en diferents edificis distribuïts, més de 600, per tota la ciutat dificulta també la comunicació entre ells i alenteix les relacions.

Barcelona, una ciutat que ha d'optimitzar les seves tasques administratives.

L'Ajuntament de Barcelona gestiona de manera descentralitzada la contractació pública i això dificulta la seva gestió i la incorporació de canvis i millores, atès la participació de massa interlocutors en tots els tràmits necessaris. D'altra banda, el consistori de la ciutat encara no té establerts procediments per a tots els seus processos, cosa que provoca una relativa ineficiència.

Barcelona, una ciutat que necessita un canvi cultural a nivell administratiu.

La mitjana d'edat dels treballadors de l'Ajuntament de Barcelona se situa en els 46-47 anys. La incorporació de canvis culturals i nous plantejaments en la manera de treballar resulta difícil ja que gran part del personal administratiu treballa des de fa molts anys i, resulta complicat modificar maneres de funcionar i organitzar-se.

Barcelona, una ciutat amb uns ciutadans cada vegada més sensibilitzats.

El nivell de sensibilització dels barcelonins era molt baix i per aquest motiu, l'Ajuntament ha treballat intensament en aquesta línia. Una prova dels bons resultats aconseguits en aquest aspecte són els resultats de l'Enquesta d'Hàbits i Valors sobre el Medi Ambient i la Sostenibilitat, elaborada entre desembre del 2008 i gener del 2009, que evidencien com els ciutadans mostren nivells superiors de consciència ambiental. Segons aquesta enquesta els ciutadans estan lleugerament més informats sobre sostenibilitat, sobretot pel que fa a l'estalvi d'aigua i la separació de residus.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

11.5. PER A MÉS INFORMACIÓ...

Webs:

Ajuntament + sostenible:

<http://www.bcn.es/agenda21/ajuntamentsostenible/english/index.htm>

Fàbrica del Sol:

<http://www.bcn.es/agenda21/crbs/index.htm>

Agenda 21 de Barcelona:

<http://www.bcn.cat/agenda21/>

Agenda 21 Escolar de Barcelona:

<http://www.bcn.cat/agenda21/a21escolar/>

Xarxa Catalana per la Compra Pública Ètica:

<http://comprapublica.wordpress.com/>

Barcelona Innova: Barcelona 2.0:

http://w3.bcn.es/Vo1/Serveis/SubPresentacio/Vo1SubPresentacioIniciCtl/o,2155,83057194_83070558_3_602876289,00.html?accio=detall

Documents:

Pla Ajuntament + Sostenible, compromisos de futur

Ayuntamiento de Barcelona, 18 de marzo de 2010.

http://www.convencioajuntamentsostenible.cat/pdf/compromisos_de_futur.pdf

Barcelona treballa per la sostenibilitat.

Ajuntament de Barcelona, 2009.

<http://80.33.141.76/agenda21/cataleg.php?idTipus=1>

Guia n. 5 d'Educació Ambiental: "L'Oficina Verda".

Ajuntament de Barcelona, any 2001.

http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/guiaverda.pdf

Guia n. 6 d'Educació Ambiental: "Festes més sostenibles".

Ajuntament de Barcelona, any 2009.

www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/Les_festes.pdf

Guia n. 25 Oficina Verda per a empreses del sector d'oficines i despatxos.

Ajuntament de Barcelona, any 2004.

http://www.bcn.es/agenda21/ajuntamentsostenible/documents/guia_OVE.pdf

Guia n. 28 d'Educació Ambiental: "Fes-te amic dels boscos".

Ajuntament de Barcelona, 2005.

Bloc 11. GESTIÓ AMBIENTAL DE L'AJUNTAMENT

Guia n. 30 d'Educació Ambiental: "L'Ajuntament + Sostenible".

Ajuntament de Barcelona, any 2006

<http://www.bcn.cat/agenda21/publicacions/guiesdeducacio.htm>

Memòria d'Activitat 2008 de l'Ajuntament de Barcelona.

Ajuntament de Barcelona, any 2008.

<http://w3.bcn.es/fitxers/ajuntament/memoriaactivitat2008cat.671.pdf>

Decret d'Alcaldia: Política Responsable de Compra de Fusta.

Ajuntament de Barcelona, 23 de juliol de 2004.

http://80.33.141.76/agenda21/docs_interns/fustadecret2004.pdf

Decret d'Alcaldia: Ús del Paper Reciclat.

Ajuntament de Barcelona, 22 de març de 2002

http://80.33.141.76/agenda21/docs_interns/decretreciclat2002.pdf

Declaració Institucional per promoure el Comerç Just i la Compra Ètica.

Ajuntament de Barcelona, 22 de novembre de 2002.

http://80.33.141.76/agenda21/docs_interns/declaraciocj2002.pdf

Barcelona. Una gran oportunitat. BALANÇ de dos anys de mandat.

Ajuntament de Barcelona. 15 de juny de 2009

Barcelona demà. Un model de compromís amb el planeta.

Ajuntament de Barcelona. Febrer de 2008.

Plecs de l'homologació d'equips informàtics 2002.

Ajuntament de Barcelona.

http://www.bcn.es/agenda21/ajuntamentsostenible/doc_interns.htm

Pla de millora energètica dels edificis municipals 2009-2011.

Agència d'Energia de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Juny 2009.

http://www.barcelonaenergia.cat/document/actuacions/Memoria_PMEB_2009_v2.pdf